

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: SOCW

Emancipatie

Van

Persoonsgegevens

Datum

28 mei 2025

Referentie

52678206

Bijlagen

Aanbiedingsbrief, deelrapport

Aanbiedingsbrief deelrapport Onderzoek naar de opvattingen van jongeren over lhbtq+ personen

Aanleiding

U heeft opdracht gegeven tot het uitvoeren van een onderzoek naar de opvattingen van jongeren over lhbtq+ personen en verklarende factoren, waaronder tenminste conservatieve denkbeelden en sociale media (manosphere). Aanleiding waren de signalen van de GGD Gezondheidsmonitor Jeugd over een mogelijk dalende acceptatie. De Universiteit van Amsterdam heeft het eerste deel (de literatuurstudie) inmiddels opgeleverd. U heeft gevraagd om dit tijdig vóór het Commissiedebat Emancipatie van 18 juni aan de Kamer te versturen.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd om de aanbiedingsbrief met het deelrapport naar de Tweede Kamer te versturen.
- U wordt geadviseerd te wachten met een inhoudelijke beleidsreactie totdat ook het tweede, empirische deel van het onderzoek na de zomer gereed is.

Kernpunten

- Het eerste, huidige deel betreft een literatuurstudie. Hierin is gekeken naar wat bestaand onderzoek zegt over de opvattingen van jongeren in Nederland over lhbtq+ personen.
- Zoals de directeur DE u eerder heeft gemeld, bleek het niet haalbaar om het tweede, empirische deel voor de zomer op te leveren. U heeft toen besloten publicatie van het literatuuronderzoek en het empirisch onderzoek op te splitsen. Het tweede, empirische deel volgt na de zomer.
- Uit bestaand onderzoek blijkt dat jongeren over het algemeen positieve opvattingen hebben over homoseksuele en lesbische personen. Er is weinig eerder onderzoek naar opvattingen van jongeren over bi+, transgender, non-binaire en intersekse personen, en naar de rol van sociale media en de manosphere.
- Sinds 2009 is er een duidelijk stijgende acceptatie zichtbaar. Van vier beschikbare monitors geeft enkel die van de GGD een eenmalige daling weer tussen 2019-2023 in drie van de zeven onderzochte regio's. Dat biedt volgens de UvA onvoldoende basis om te spreken van een landelijke ontwikkeling.
- Meiden zijn gemiddeld positiever dan jongens. Ook leeftijd, leerweg en religie spelen een rol. Daarnaast zijn ouders, vrienden, klasgenoten en de mate van contact met lhbtq+ personen belangrijke factoren.
- Wetenschappelijke theorieën benadrukken verder de rol van sociale contexten en groepsdynamieken (leeftijdsgenoten, rolmodellen, sociale normen).
- Het rapport bevat aanbevelingen op het gebied van onderwijs, media, de inzet van leeftijdsgenoten en de rol van de opvoeders.

Toelichting

Achtergrond

- U heeft dit onderzoek toegezegd in uw Kamerbrief Emancipatie van 18 november 2024. Die toezegging volgt mede op Kamervragen van de leden Becker (VVD) en Van Zanten (BBB) over de uitkomsten van de GGD Gezondheidsmonitor Jeugd.
- Ook geeft u met dit onderzoek uitvoering aan de motie-Eerdmans (JA21) die verzoekt om "in het vervolg op het rapport «Richten op de regenboog» een uitgebreider onderzoek te doen naar de oorzaken en plegers van haat, bedreigingen, intimidatie, discriminatie en geweld tegen de lhbtq-gemeenschap".

Politieke context

In het politiek-maatschappelijke debat over de lhbtq+-acceptatie onder jongeren wordt vaak verwezen naar een vermeende dalende acceptatie en naar de achtergrondkenmerken van jongeren, zoals religieuze of migratieachtergrond. Het huidige onderzoek laat echter zien dat dit niet zo eenvoudig ligt:

- Kijkend naar de langdurige trend is er (nog) geen sprake van een trend van dalende acceptatie. Dit is door de GGD pas recent, en tot dusver eenmalig, gesignaleerd in slechts drie van de zeven onderzochte regio's.
- Verklaringen voor verschillen in opvattingen zijn niet eenduidig te vinden in slechts enkele achtergrondkenmerken van jongeren. De bestaande wetenschappelijke literatuur laat zien dat het gaat om een complex samenspel van verschillende factoren. Daarbij is er niet één factor, zoals religie of migratieachtergrond, als enige aanwijsbaar.

Vervolgonderzoek na de zomer

Het tweede, empirische deel van het onderzoek baseert zich zowel op reeds verzamelde data als op nieuw te verzamelen data:

- Reeds verzamelde data van drie meetmomenten (2022, 2023, 2024) uit eerder onderzoek van de UvA op scholen biedt na een nadere analyse inzicht in trends en veranderingen in de opvattingen van jongeren over lhbtq+ personen over de tijd heen.
- De nieuw te verzamelen data gaat dieper in op verklarende factoren voor verschillen in acceptatie. Het gaat dan om diverse demografische achtergrondkenmerken van de jongeren, conservatieve denkbeelden en het gebruik van sociale media, waaronder de manosphere.

Opvattingen van jongeren over bi+, transgender, non-binaire en intersekse mensen, alsmede de invloed van de manosphere, komen in de literatuurstudie nog weinig aan bod. Bestaand wetenschappelijk onderzoek hiernaar is immers schaars. In het tweede, empirische deel komt hier meer aandacht voor.